

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.
Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézdi-Vásárhely, 1902. május 18.

Vasárnap.

XXI. évfolyam. 40. szám.

Felelős szerkesztő: Vajna Károly.

Kiadó laptulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

Előfizetési árak:

Egész évre 10 korona. Félévre 5 korona.
Negyedévre 2 korona 50 fillér.
Egyes száma ára 10 fillér.

A lap szellemi részét illető közlemények. Vajna Károly szerkesztőhöz, az előfizetési és hirdetési pénzek ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdája küldendők.

Hirdetmények díja:

4 hasábos petitsorért, vagy annak helyéért 10 fillér.
Hivatalos- és árverési hirdetések külön díjtétel szerint.
Nyílttér sora 30 fillér.
A hirdetések a nyíltterek díja előre fizetendő.

Pünkösdi ezikk.

„Életerős nemzeteknek kell, hogy legyenek kérdéseik, a melyekben a párt-politikai hullámok nem csapnak föl. Különösen Magyarországon kell lenniök ilyen kérdéseknek, melyek bizonyos irányban minden párt részéről immunitást élveznek. És ha van ilyen kérdés, akkor Magyarországon az olyan kérdések azok, a melyek a magyar faj fennmaradását érdeklik. Ezen kérdésekben kerülnünk kell mindent, a mi elválaszt és keresnünk kell mindent, a mi egyesít.”

Ezen arányszavakat mondta Darányi miniszter a székelyföldi kormánybiztos ügyében adott válaszában.

Arányszavak, melyeket mindenkinek, a ki a Székelység helyzetének javulását akarja, nagyon meg kell szívlelnie.

Mert — valljuk meg őszintén — mi székelyek nagyon érzékenyek vagyunk s még nagyobb érzékenységgel adták jelét sokan azok közül, a kik a Székelység ügyének dülőre juttatásában vezérszerepre vállalkoztak. És valjuk meg azt is, hogy a vezérmunkások között bizony voltak olyanok is, kik tulságos érzékenykedésükben nem igen kerülgették azt, a mi elválaszt egymástól és nem igen keresték azt a mindent, a mi egyesít mindenkit a mi fontos életbevágó ügyünkben.

Nem is kell messze mennünk, hogy ehhez bizonyítékokat szolgáltatassunk.

A székely kongresszus rendezésének ügye már szétválasztotta a komoly intézőket Maig sem látjuk a rendezők között az Erdélyi Kárpát Egyesületet, s az Erdélyi Gazdasági Egyesületet, melyek közül az E. K. E. a kongresszus előkészítése érdekében bizonyos multra is hívkozhatik.

És nem-e, majdnem szétválasztotta az irányadó körök egyrészét a kormánybiztos kinevezése is?

Nem-e, voltak, és pedig többen az illetékes tényezők közül, a kik Darányi miniszter ezen intézkedésében a leendő székely kongresszus kiesnylését akarták látni; holott, a mint az a miniszter beszédéből kivilágosodott, teljesen távol állott tőle?

A miniszter meleg szívvvel jön a székelyek segítségére: ez kétségtelen. Fogadja tehát meleg szívvvel, őszinte jó akarattal az ő intézkedését is a székelység minden jó barátja, mert abból meg vagyunk győződve — csak áldás és siker következik a székelységre.

S hogy ez a siker, ez az áldás minél teljesebb lehessen, meg kell igazán szívlelnünk a miniszter arányszavait: kerülnünk kell mindent, a mi szétválaszt

és keresnünk mindent, a mi egyesít! Közeledik a székely kongresszus ideje. A kik sértettambíció miatt félrehúzódtak: haladék nélkül sorakozzanak a kongresszushoz; jöjjenek, hozzák el oda lelkesedésüket, erejüket, tudásukat jó előre, hiszen a nagy kérdés megoldásához nagy szükségünk van még a kis erőkre is, deszámitanunk kell mindennekefelett az összes tényező vállvetett munkásságára.

Jöjjel azért Szentlélek Isten! Szállj be szent tüzeddel, a szívekbe, ihleld meg lelküket mindenneknek, hogy egyesülve diadalra juttathassák a székely nép szent ügyét!

Jövel Szentlélek!

A székely kormánybiztosság szervezése.

A földmívelésügyi miniszter Koós Mihály dr. miniszteri titkárt és Felméri Lajos segédfogalmazót egyelőre 2—3 havi időtartamra a székely kormánybiztosság szervezésénél való működés céljából Sándor János főispán és kormánybiztos mellé osztotta be. A két tisztvi elő június elsején foglalja el új állását.

Megsemmisített mandátum Enyedi Lukács tápei mandátumát a Kuria május 15 én megsemmisítette. És így új választás lesz.

A képviselőházból.

Budapest, május 15. A képviselőház ma tartott ülésén appropriációs vitánál dr. Lindner Gusztáv szász képviselő szólalt fel elsőnek.

TÁRGZA.

Takard bé a parázst!

Írta: Czuczsa János.

Össeütdöm valakivel, akit a ködben nem vettem észre.

— Urfi, mért hivatott?

Abál egy pillangó! Tovább akarok menni, hanem úgy tetszett, mintha a hang ismerős volna vissza fordulok hozzá, egészen közel. Arzába hajlok.

— Jó estvét Erzs, hát maga az? Mit keres itt? Vár valakit? Itt szolgál, ebben a kocsmában?

Látom a mozdulatán, hogy menekülni akar tőlem. Visszahúzódik, én utána lépek.

— Feleljen Erzs, ki hívatta? miért hívatta? miért van itt ilyen este?

— Nem az urral van bajom... azt hittem... hasonlít...

Igaza van, gondolám. Én tudom már, hogy miért jöttem, hiszem, hogy ő is tudja a maga baját vagy lehet, hogy nem is sejt...

A kapuközn szemebe kap a metsző hideg szél. Nyílik az ebédő ajtaja. Zeneszó, láрма, borgőz, pipafüst kavargoz zürzavarosan kifelé. Egy kurjantás, a sok hangos beszéd között emelkedettebb kedvre mutat.

Odább vonulok. A kijövő ismerős alak kifelé tart a kapun, egyenesen a künn várakozó lányhoz. Az őlyv keringése.

Egyik főúressz utcájában, alacsony patiosos házban fekszik özvegy Gergely Ferenczné. Már három hete nyomja az ágy fenekét. Sorvad, köhéssel, étvágya nincs. Jó asszonyok betegnek való főztje most is ott van érintetlenül a tálon. Egyedül van az félhomályos kis szobában, melyet a vigan pattogó tűz világa villogtat fel olykor-olykor, meg-megmutogatván a szegényes tisztaságot és rendet, melyet gondos keze s most betegsége idejében egyetlen leányának rendelkező gondos szeme alkotott.

Szegény asszony valaha jobb időköt látott! Férje vasúti őr volt. Osekély fizetésükből szorgalmas takarékosággal félre is tettek valamieskét. Otthon házuk, egy pár földjük, melyet esztendőnként építettek, gyarapítottak a csendes öreg kor boldog reménységében. Két fejős tehén, magló, hízó disznó, majorság szépen elrendezve az őrház körül. Ő maga gyümölcsöt, tiszta, édes tejet árult az utasoknak, miért többnyire a vonaton jött-ment a két nagyobb állomás között, kis leánykaja reggel ment, este jött a közeli városkából haza, ahová tanulni járt. Édes apja mindig elébe ment a nem nagyon messzi állomásig s közben fogva vezetgette haza a sinek mellett. Téli időben, zimankóban ölébe kapta, bundája alá szorította drága kis jószágát.

Történt, hogy egy a kálommal a beszaladó vonat hibás vágányra futott s összeütközött egy másik szembe jövő vonattal. Pár utas meghalt, egy néhány súlyosabban-könnyebben megsebesült. Ferencz tudta biztosan, hogy ő ártatlan, más valaki lehet a hibás, talán tudta, talán sejtette... Szigorú vizsgálat indítatott. A szigorú vizsgálatok megszokott rendje sze-

rint őt ítelték hibásnak, arra is elítélték, hogy a kárt fizesse meg s addig is, míg pere lejár, zár alá vették összes vagyonát. Őt magát szabad lábon hagyták. Bár zár alá tették volna! Mikor ezt is meg akarták tenni, estve, vonat-indulás előtt megtalálták a sín-váltó mellett átlótt szívvvel, azon a helyen, hol a vonat összeütközött volt. Hamarosan bedobták egy széntartó bódéba. A vonat tovább robogott. A zakatoló, sustorgó gép elnyomta a sikoltást, mely a kétségbe esett feleségtől eredt, aki egész dőlötán halálos agodalmak között kereste férjét, s a halál után fődőzte fel. Rövidült a vizsgálat is. Ime, maga tett bizonyosságot önmaga ellen: menekült az igazság-szolgáltatás körlehetetlen szigora elől. A törvény eliezitáltatta az összes felkelhető és lefekvő vagyont, amit csak talált telekkönyvön, vagy azon kívül. A boldogtalan özvegy, szerencsétlen kis árvájával mehet, ahova lehet. Fel is ut, le is ut! Így került ebbe a kis városba.

Szegény Gergely Ferenczné!

Beh küzdelmes, nehéz napok jöttek reá!

Isten látta csak, milyen keserves körülmények között tartotta fenn magát, novelte föl apátlan kis leánykáját! Árulgatott a piacon, a vasutnál, ebből, a kis szerzeményből jutott házbérre, kenyérre, ruhára, fűre, sóra, ecetre. Amint leánya annyira nőtt maga mellé vette segítségnek. A jövedelem szaporodott. A szép gyermek gyümölcsét izletesebbnak találták az utasok. Elkelt mindannyiszor. A helytelenebbek megcsipkedték arcát, meg is ölegették volna, de a gyümölcsös kosár mindannyiszor utba fordult. Akadt éhesebb utas, aki őt magát szeretne volna megvenni.

Követeli a nemzetiségi törvény végrehajtását és a bíróságok az állam nyelvén kívül a nemzetiségek nyelvén is tárgyaljanak.

Beszéde nagy zajt idézett elő a szélső baloldalon.

Szöll Kálmán miniszterelnök reflektált a Lindner beszédére.

Elítélte Lindner hazafiátlan törekvéseit s azt a kijelentést tette, hogy ebben a kérdésben minden párt egyetért vele.

Felszólalására éljenzés tört ki az egész Házban.

A miniszterelnök beszéde további folyamán kifejtette, hogy a kiegyezési kérdésben semmiféle magyar érdeket nem áldoz fel, s ha szükséges lesz átgyurt vám-tarifa alapján, három hó alatt megcsinálja a kormány az önálló vámterületet.

A belügyi tárczát pedig a mig szelleme nem vésődik be teljesen a közigazgatásba, addig nem hajlandó átadni senkinek sem. A miniszterelnök hazafias beszéde általános helyesléssel találkozott.

Népoktatás Háromszék vármegyéjében.

— Csánki Gyula kir. tanfelügyelő jelentése ápril haváról a közigazgatási bizottság ülésén. —

Sepsi-Szent-György, május 10.

Az április hó folyamán a kir. tanfelügyelőséghez érkezett jelentések, beadványok, megkeresések és rendeletek közül külön, új sz. a. iktatóra vétetett 438 ügydarab, mely számmal hivatali iktató-könyvem április havi utolsó száma 1712-re emelkedett.

Ezen ügydarabok az e hó folyamán postára adott 1417 kiadványban, a mult hóról elintézetlenül átjött 35 ügydarabbal együtt jobbra mind el is intéztettek. Elintézetlenül csupán 96 ügyszám maradt, mely számnak kissé magas volta onnan van, hogy 46 olyan ügyszám foglaltatik benne, a mely több még be nem érkezett jelentéssel együttesen leendő elintéztést igényel.

Mint a közigazgatási bizottság tanügyi előadója, ápril hó folyamán 134 ügydarabot kaptam előadói javaslattal leendő ellátás végett, a mai napig pedig az összes 1050 bizottsági ügydarab közül 510 lett részemre kiosztva, melyek részint ülésen kívül, részint a mai ülésbe hozva mind el is intéztettek.

A közigazgatási bizottsági ügydarabok jelentékeny részét e hónapban is az 1900—901 tanévi számadások megállapítása, a községi iskolák, községi iskolai alapvagyonok ügyeinek rendezése, a nyári menedékházak 1902. évi költségvetéseinek megállapítása stb. képezték; hivatalom közigazgatási munkásságának pedig a rendes iskolabjárás ellenőrzése, a népoktatási intézetek jegyzékének összeállítása és

a központi statisztikai hivatalhoz felküldése, a hitoktatásnak az összes állami iskolában magyar nyelven s az iskola helyiségekben való eszközölése és az évről vizsgáknak is e helyen és nyilvánosan tartása tárgyában történt intézkedés; a f. évben létesítendő állami óvodák szervezése ügyében való jelentéstétel, a nyári menedékházak megnyitásának és zavartalan működésének előkészítése; a vakok részére elrendelt gyűjtés eszközölése, a kulturális alapítványokra vonatkozó alapító levelek beküldése; a polgári iskoláknál üresedésben lévő vagy üresedésbe jövő állásokra vonatkozó véleményes jelentéstétel, a tanítónőképző intézet fejlesztése következtében szükségessé váló állomások szervezése és betöltésére vonatkozó javaslat megtétele stb. voltak nevezetesebb tárgyai.

A rendes iskolabjárás ellenőrzése körül teendőnek elhanyagolása miatt csupán az imecsfalvi községi oljáróság ellen kellett bírságolást kérnem.

A népoktatási intézetek jegyzéke alapján tisztelettel jelzem, hogy a folyó évben 242 népoktatási intézett van a vármegyében.

Állami óvodák a folyó évben S. Szent-Györgyön, Kovásznán és Hidvégőn volnának szervezhetők és szervezendők.

Nyári gyermek-menedékházi költségvetés eddig elő 24 van megállapítva. Eresztevény, Étfalva-Zoltán, Feldoboly, Kis-Borosnyó, Rety, Szentivánlaborfalva, Kézdi-Martonos, Oroszfalu, Kézdi-Polyán, Sársfalva, Soósmező, Szászfalu és Nyujtód maig sem terjesztették be költségvetéseiket.

A kulturális alapítványokra vonatkozó alapítólevelek beküldése tárgyában a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter ur ó nagyméltóságának rendelkezése alapján intézkedtem. Epp oly nagy fontosságúnak tartom ez alapítványok számbavevését és mikénti kezelésének ellenőrzését, mint a mennyire fontos a községi iskolai alapvagyonok szerbe-számba szedése; mert valamint ezekben, úgy az alapítványok kezelésénél is sok szabálytalanság fordulhat elő az ellenőrzés hiánya miatt.

A tanítónőképző-intézetnél a jövő iskolai évben a III-ik évfolyam s ezzel kapcsolatban a gyakorlóiskola is meg fog nyitni. A jövő évi felvételekre vonatkozó pályázati hirdetés ki is iratott. Az osztály szaporítás következtében tanterv szaporodásnak is kell lenni, s rendszeresítendő és véglegesen betöltendő lesz a most csak megbízottként működő két tanítónő állása is.

Iskoláink április havi állapotát illetőleg, tisztelettel jelentem, hogy e tekintetben az előző havitól nagyobb mérvű eltérés semmiben sem mutatkozik.

A mult hó végén a husvét szünidő miatt általában fennakadt tanítás, ápril hó 1—2-án újra kezdetét vette s az ápril hó 11-én megtartott nemzeti

ünneptől és a gör. kel. iskolákra nézve a hónap végén beállott husvét szünidőtől eltekintve, általánosabb jellegű, nagyobb mérvű fenakadást nem szenvedett sehol. Kiseb mérvű egyes osztályokra, vagy osztály csoportokra terjedő szünitelés a tanítók gyengélkedése miatt több ízben és több helyen fordult elő s zavarólag hatott a tanítás és előhaladásra nézve igen sok helyen a gyermekek nagyobb mérvű, bizonyára a kedvezőtlen időjárás miatti betegeskedése is: újabb iskolazáról, egyes iskoláknak járvány miatti bezárásáról azonban nem kaptam értesítést illetékes helyről.

Iskoláink és óvodáink számában változás nem állott be; az előző hónapban működésben volt iskolák és óvodák közül egy sem szűnt meg. Ellenben a peselneki iskolához kinevezett tanítónő Benedek Irma a hivatalos esküt letetvén, működését megkezdte s megkezdették működésüket a komandó telepi magániskolához, valamint köpeczki ev. ref. iskolához újra választott tanítók is. A köröspataki ev. ref. tanító betegségből felgyógyulván, szintén megkezdte a tanítást. A járvány miatt zárva volt zabolai állami iskola is megnyitott.

Nines rendszeresen betöltve a sepsi-szent-györgyi állami polgári. leányiskolánál az 5-ik, a kézdí-vásárhelyi polgári leányiskolánál a 2-ik, az osdolai róm. kath. iskolánál a 3-ik, a szőresei és tamásfalvi községi iskolánál a 2-ik, a szárazajtai ev. ref. iskolánál a 4-ik, a Torja felsőrézsi községi, a baróthi és hilibi róm. kath. iskolánál egy-egy állomás, melyek közül azonban csupán a hilibinél illetve Hilib községben szünitel teljesen a tanítás.

Itt tartom megemlíthetőnek és megemlítenedőnek azt, hogy a kézdí-vásárhelyi polgári leányiskola sorsának és jövőjének biztosítása céljából is megtörtént április hó folyamán az első lépés. A miniszter ur ó nagyméltósága nevezetesen elvileg kimondotta, hogy hajlandó ez iskolának állami kezelésbe vételét megfontolás tárgyává tenni, ha a helyi érdekeltség is meghozza az állami polgári leányiskola létesítése céljából a tőle megvárható áldozatokat. Igaz, hogy ezen eredményt a is polgári fiúiskola 5—6 osztályának áldozatul dobásával érték el; de ezen két osztály beszüntetése miatt nem sajnálkozik sem a város, sem vidéke, s az az előny, a mit a leányiskola létesítésében nyer, a változott viszonyok között össze sem hasonlítható a veszteséggel.

Végül tisztelettel jelentem, hogy április hó folyamán iskolaügyi tárgyalások és iskolalátogatás céljából Kis-Borosnyó-Nagypatak, Czofalva, Körös, Kovászna, Vajnafalva, Páva, Zabola, Szentiván-Laborfalva, Petőfalva, Imecsfalva, Gelence, Hatolyka, Szentkatolna, Kézdí-vásárhely, Sársfalva, Szászfalu és Nyujtód községekben szállottam ki.

— Nem vagyok még eladó — felelte csintalanul a lány. Az utas mást gondolt, a leány is mást. Mindegy csak keljen az áru!

Gergelyné betegsége alatt egyedül jár a piacra, vasuthoz. Ez aggasztja az anyát, ez teszi még betegbé. Hej, mert sok a ragadozó állat, kánya, üllő megejtí a szegény galambot!

Már haza jöhetett volna. Nénjéhez megy egy kicsinyég — azt mondá. Annak a Zsófinak sincs elég felgondolása, hogy ne tartaná ott annyi ideig. Mingyárt mulik az este, éjszaka van. Tudja, hogy beteg vagyok, egyedül vagyok. Aztán leányomnak ilyen késő este nem jó járni az utcán, nem illik, megszólják, ha olyan tiszta is, mint a napfény.

Epen ekkor jött haza leánya.

— Miért maradtál ilyen sokáig, nem látod, hogy este van? Egyél, van ott a tálon elég étel, jut is, marad is. Nekem kiesi kell, majd semmi, egyél s feküdj le.

— Ettem.

— Hol?

— Zsófi nénémni.

Ha világosabb lett volna, észre veszi az anyai szem aggódó, vizsgálódó tekintete, hogy nem mond igazat.

— Hát akkor feküdj le.

— Vissza kell menjek.

— Miért!

— Hogy segítsék Zsófi nénémnek, felhuzzuk a fonalat.

— Hát mostanra való az, te? Ki a jóbapám látta este fonalat huzni? Hát ki látja lámpavilágnál nyüstbe, bordába befogni a fonalat? Bé lehet fogni ha muszáj, de olyan az a szövés csak, mint a hátra-menés, itt is ott is kell igazítani, kifogni, helyre fogni, nem szó le egy nap egy singet se. Dehát az ók bajok az. Anyja se volt külböb világ életibe. Olyan a lánya is. Minden áldott nap más dolgát igazíták, csak este fogtak a magokéhoz... Jaj!... ez a rossz köhögés!... Még akkor is... tudta az egész világ... beszélt... most is emlegetik... jaj... furesákat emlegetnek... de alma nem esik messze a fájától...

Fullasztó köhögés vesz erőt rajta. Felül ágyában, hogy több erője legyen köhögni. A lepedő és kék pokrócz a rázkódó testről lecsuszik. Fejét fogja két oldalt, hogy szójel ne szakítsa a nyilalgó fájdalom...

Leánya nem veszi észre, hogy édes anyját bé kell takarnia. Hallja is, nem is a beszédet. Érti is nem is.

Az ő esze másut kalandoz. A mai estvére gondol... Nem arra... attól fél. A holnapra... A cifra, piros kendőre, amit kapni fog. Hát a szép tarka pántlika, hogyan fog majd a csapon csillogni-villogni, majd ha azokkal végigringatja magát az utcán! Olyan lesz, mint a Világ szépe, még talán szebb. Az urfi azt mondta, hogy szebb, csak — szegényebb arról nem tehet, majd segít rajta. Azért menjen el hozzá, mert vett neki szebbet, külbömbet, át akarja adni. Be jó is az az urfi, jó szívé. Nem

olyan, mint a többi. De mit mondjon, ha bémegyem? Illik az? Mit mond a világ? Vajjon olyan jó az az urfi, amilyenek mutatja magát? Hát hiszen, majd meglátja. Ha nem csak úgy adja, akkor tartsa meg magának. Neki nem kell. Ő nem afféle. Adja oda Világ szép Katinak. Annak ne adja, adja másnak, más szegény leánynak, ugys elég büszke, hogy neki telik, mert van miből. Ő bizony elmegy, már csak azért is! Ha megtudja a világ, tudja, bánja is ő. Vajjon, ha megtudja az édes anyja, mit mond!...

— Zsófi se külböb. Anyja vére forog benne is. Pedig áldott jó ura van... Megint a köhögés! de megcsalja... Leesett egészen rólam a pokrócz, takarj bé Erzi... Pedig olyan nagy forróságom van. Dehát ha az ember beteg, takarózzék bé jól, jobban! sz. Igaz, hogy majd meggyulok, olyan nagy melegen van, azért mégis úgy kell! Kiizzadjuk a betegséget. Így mondja az én nagyanyám s úgy van jól, ahogy mondta.

Erzi betakarta.

Érezte, hogy ő is lázban van. Nem tudja, mi a baja, csak azt tudja, hogy ilyen érzése soha sem volt. Bárcsak ne lenne itthon, bárcsak az édes anyja ne lenne beteges... Bárcsak ő halna meg hamarabb. Mert mi lesz vele, ha eltalál maradni? Miért is olyan szegények ők? Mások élnek világokat, ők meg nyomorognak! Hogy jár az utcán Kati, milyen cifra, majd olcsópul! Pedig fősvény az apja, nem ad egy krajczárt sem a módra, mégis szép, cifra ruhája van!

A magyar nő.

Egy jővenő írónőnk, Sulyok Ilda, igen érdekes felolvasást tartott a közelmúlt napokban a modern magyar asszony természetrajzáról. Kegyetlen szavakkal ment neki asszonyaink műveltségének, modorának s magyartalan külföldieskedésének. Fájlalta a hü feleség s a jó anya kihaltát, s a jukker-asszony fogalmának létrejöttét.

De amilyen kegyetlenek voltak e szavak, annyira nem tagadhatjuk le azok igazságát. Forduljunk akármerre, veszendőben az asszony-ideál. Valami olyan átmeneti stádiumban vannak asszonyaink, a régi fajta kihalt s az új még csak kiforróban. Az bizonyos, hogy ma már egészen más életfelfogást kívánunk a nőktől, mint hajdanában. A fejlődő kornak itten is meg vannak a maga kívánságai s nem kell mindjárt feministáknak lennünk, amikor nem elégszünk meg annyi asszonyi tudással, mely képesíti őket, hogy az eső elől az ereszt alá meneküljenek. S érzik ezt ők maguk is, sőt meg is van bennük a törekvés, hogy fejlődjenek ez irányban. Csakhogy még bizonytalanok az eszközök megválogatásában.

Vegyük sorra törekveik egyes megnyilatkozásait. Érzik, hogy a tudás mai napság nemcsak lelki szükséglet (ha már ott tartanánk, nagy dolog volna), de egyúttal társadalmi is. Ennek eleget is igyekeznek tenni azért, hogy el-elolvasnak egy-néhány egészen modern, a társalgás folyamán szóba kerülhető író s eljárnak a színházakba, lehetőleg természetesen bemutatató előadásokra, mert itt nemcsak látni, de magukat láttatni is lehet. De arra, hogy alapos irodalmi képzettségük legyen, már csak nem is gondolnak.

Az ugynevezett zenei műveltség talán egyik legrégibb ágazata asszonyaink képzettségének. De miből áll ez is? A divatos hangversenyek látogatásából, a zenei tudás kis-kávéjához tartozó zenedarabok s néhány modern operett lejátszásából. Kérjük fel egy hölgyet társaságban, hogy zongorázzék valamit. Először természetesen unszolni kell, mert ez úgy illik, azután minden szív, minden érzés nélkül fog lejátszani néhány zeneszámot. Nem szólunk természetesen a zeneszámokról, mert azoktól pláne ments' isten. A zenében nyilvánuló esztétikai érzék kifejlődését alig fogjuk megtalálni tíz közül egyben is.

Érdeklődnek e a képzőművészetek iránt? Oh igen, sőt tulságosan. A divathoz tartozik, hogy minden jól nevelt leány tudjon festeni, akár van ehhez tehetsége, akár nem. Mintha csak az írás-olvasásról volna szó, amit minden ember megtanulhat. Menyynyivel okosabb lenne, ha e helyett ízlésüket fejlesztenék, hogy nem csupán a vernisszageok és zeneestélyek alkalmával tudják élvezni a képkiallításokat,

hanem akkor is, midőn igazán módjuk volna az esztétikai élvezetek szerzésére.

Tovább menni már szinte nem is merünk. Kulturális, humanus akciókra asszonyaink képtelenek. Vereinsdame van köztük temérdek, de legtöbbje azt sem tudja, mi ezélja az egyesületnek, melynek talán választmányi tagja. Ez tulajdonképpen látszik, de magamnak is volt alkalmam tapasztalni ennek igazságát.

S e szerint alakul társadalmi életünk is, melynek tulajdonképeni mozgató eleme s központja az asszony. Szalonéletünk, legalább a középosztályban nincsen. Vannak zsuriaink, szaraink, de szalonéletünk nincsen. A vendégsereg a ilyen társas összejövetelek alkalmával rendszerint a család jó barátjaiból, s egy némely ismert zsuralakból toborzódik össze. Két-három festő, ugyanannyi művész és zenész járja végig az összes estélyeket, azok, akik épen a legdivatosabbak. Mert nem az a lényeges, hogy csak a maguk világából hozzanak be egy kis levegőt, hanem, hogy a következő nap arról beszéljenek, hogy H. Y. estélyén ott volt ez meg ez a festő, vagy az a színész. S talán művészetről beszélnek ezek az urak? Dehogyan, épen olyan léhaságokról, mint a többiek, csak hogy épen szabaddában, mert hisz művész-embernek jussa van ehhez.

Valóban aktuális volt tehát Sulyok Ilda urhölgy felolvasása, talán megszívlelik majd asszonyaink a szavaiban rejlő igazságot s maguk is gondolkodni fognak esni társas életünk orvoslásának módjai felől. Élvezetesebbé teszik majd azt, s szívesen megyünk majd oda, hova ma csak kénytelenül járunk.

Fri.

NAPI HIREK.

— **Kinevezések.** A király Dr. Pozsoni Gábor, marosvásárhelyi ítélőtáblai elnöki titkár a marosvásárhelyi ítélőtáblához bíróvá nevezte ki; helyébe az igazságügyi miniszter Dr. Schuster Rudolf, erzsébetvárosi kir. törvényszéki bíró kir. ítélőtáblai elnöki titkárrá nevezte ki.

— **Megerősítés.** A m. kir. igazságügyi miniszter sepsiszentgyörgyi Fejér Botond, soproni kir. járásbírói algyzót állásában megerősítette.

— **Anyakönyvvezető.** A belügyminiszter Pataki Ferenc nagybecsoni közs. jegyzőt kinevezte ugyanoda m. kir. anyakönyvvezetővé.

— **Uj okleveles tanárok.** Kovács József és Koch Sándor, közdivásárhelyi r. k. főgymnasiun helyettes tanárok a kolozsvári kir. tudomány egyetemen a középiskolai tanári vizsgálatot a napokban tették le, mindketten kiváló szép sikerrel. Gratulálunk.

— **A „Paedagogiai Társaság” közgyűlése.** A közdivásárhelyi „Paedagogiai Társaság” f. hó 14-én d. u. tartotta közgyűlését Hassák Vidor, főgymn. igazgató vezetésével. A rövid, de tartalmas és szor-

rettel teljes, egyetértő munkásságra buzdító elnöki megnyitó beszéd után, melyet a Társaság lelkés éljenzéssel honorált, Balázs Márton a Társaság kitünő titkára tett jelentést a lefolyt időről. A tagok száma jelenleg 48; mult gyűlés óta kettővel apadt; az el-távozott Szöcs Amáliával és a meghalt Csomortáni Péter tanárral. Csomortáni emléket a Társaság ezuttal jegyzőkönyvileg örökítette meg. A s b o t h Vikort pedig fölkérte, hogy a jövő közgyűlésen tartson a boldogulról emlékbeszédet. Dr. Balogh Vendel pénztárosi jelentése után M. Székely János igazgató tartott egy nagyszabású s a szülöket s a társadalmat is nagyon közelről érdeklő értekezést e címen: „Az elemi népiskola V. és VI. osztályai elvégzésének szükségessége a középiskolák kivanalmi s a székely kivándorlásra való tekintettel! A kitünő értekezést magas színvonalon álló vitaközlés követte, melynek végeredménye az értekezésben foglaltak teljertalmában való elfogadása lett, azon határozattal, hogy az értekezés hozzájárulás végett küldessék meg a középiskolai Tanárok, a Polgári Iskolai Tanárok országos Egyesületeinek, valamint a magyarországi Tanítók Országos Bizottságának. A közgyűlés többi tárgyai közül kiemelkedő pont volt az, a midőn a Társaság az elnök indítványára hatálykai Pótsa József v. b. t. t. főispánt, a vármegyei nevelés oktatás ügynek lelkes munkását, a mivelődési intézmények és iskoláink fejlesztése körül szerzett érdemei méltatásával egyhangu lelkesedéssel a Társaság díszelnökévé választotta meg. E eselekedetével a Társaság valódi érdemet honorált s önmagát tisztelte meg. Az elnök életével ért véget a szép gyűlés.

— **Uj jogtudor.** Szentklotolnai Debreczy Béla, nagyajtai ügyvédjelöltet mult szombatn avatták föl a kolozsvári kir. tudomány egyetemen a jogtudományok tudorává. Gratulálunk.

— **Esküvő.** Nagy Gerő, énekvezér és hittan-tanító és Székely Mariska, áll. isk. tanítósnő pünkösöd másodnapján délután 4 órakor tartják esküvő-jüket Kézdivásárhelyen.

— **Eljegyzés.** Lászlóffy Erzsikét, Lászlóffy Antalnak, a kovásznai vasuti állomás derék főnökének s neje Petró Erzsébetnek egyetlen leányát, eljegyezte Albertthy Lajos, államvasuti hivatalnok Kiskapusról.

— **Halálozások.** Márton Ferenc, csikszentmártoni nyug. kir. járásbíró, életének 79-ik évében május 11-én elhalt s 13-án örök nyugalomra helyezték Csikszentmártonban nagy részvét között. A derék ember halálát nejjén kívül 6 gyermeke, köztük közdivásárhelyi néhai Földes Béla kir. albiróné s gyermeke Földes Irénkögyászolják. — Bakk Béla, gelencei földbirtokos, f. hó 13-án 38 éves korában hosszas, súlyos szenvedés után Gelenczén meghalt. Béke poraira.

— **Az első majálist** jövő hó 8-án, kedvezőtlen idő esetében 15-én a „Paedagogiai Társaság” rendezi Kézdivásárhelyen, felerészben a főgymnasium, felerészben a polgári leányiskola javára. Előre is felhívjuk reá közönségünk figyelmét.

— **Unitárius isteni tisztelet.** F. hó 19-én, ünnep másodnapján d. e. 11 órakor urvacsora osztással egybekötött unitárius isteni tiszteletet tart Göncz Mihály laborfolvi beszolgáló unitárius lelkész a helyi polgári fia iskola egyik tantermében.

Ő nem kér semmit az Istentől, csak egyszer öltözhethetne fel úgy, mint Kati s hogy együtt vele csak egyszer mehetne végig az utczán, csak egyetlen egyszer. Csak egyszer köthetne egy ezirabb kendőt a fejére, ne hozzon mindent ő először módiba! Ő bizony elmegy a szép kendőért...

Édes anyja azonban folyvást beszél. Nem is tudja, miért beszél ma annyit mintha vesztit érezné.

— Erzs, tégy fát a tüzre. Most már fázom. Ugy kell lenni, lopó hidegem is van.

— Pedig itt nincsen hideg. Nekem olyan melegem van, majd meggyulok.

— No számít d te magadat én hozzám. Te fiatal vagy, én már öregsem. A te véred más, az öregké más. Te egészséges vagy, én beteges.

— Erzs nem tudja, de sejt, hogy az ő vérenek másnak kell lenni. Most is más, mint pár nappal ezelőtt. Elfutja, előnti: az egész világot másnak látja. Ilyenkor bátor és kihívó, szóba merne állani akár a főispánnal is. Néha egy gyerek hangjára megrezzen, fél az emberektől.

Szegény Erzs nem tudja, csak érzi, hogy örökös háboruságba esett önnön magával.

Olykor a vallás igazságai megnyugtadják, a hirdető papot szentté avatja szívének balsamos hite. Máskor ékes ruhában szeretne menni az Ur házába azért, hogy tessék-lássék, azért, hogy megmutassa! Ő is van olyan lány, mint akárhány, őt is vegyék észre. Vegyék észre irigységgel, vagy szánakozással, — de vegyék észre. Beszéljenek, puszogjanak

róla, mit bánja ő, csak olyan legyen, mint a Világ-szépe. Ilyenkor a pap is csak ember.

Szegény Erzs még nem tudja, hogy a Világ-szépe csunya név. Olyan, mint a mák virága. Szép is, bódító is, hullékony is. Még sokat nem tud. Ami homályos sejtelmek vannak, lánykori álmok, melyek, addig varázslók, amíg álmok maradnak, ékességei addig tündöklők, fényesek, amíg ékszerre nem válnak, erkölcsi addig szilárdak, amíg észre nem vétetnek s nem ostromoltatnak. Most maga ostromolja önmagát. Óhajta ebből kimenekülni, ebből a belső háborúból, ebből a vére-lázongásból. Elgondolkozásából édes anyja szavai térítik meg.

— Ahány ember, annyiféle a vér is. Sok nem bír véle. Bokor Kati sem bírja sokáig. Már szóban van, már beszélnek róla. Már világszépének csufolják. Már őtet elkapt a gonosz. Nem ő a hibás, csak a vére. Arról ő nem tehet, ha úgy van természet. Rossz vége lesz, ha így megyen; meglásd Erzs, rossz vége lesz. Viszi egy darabig, aztán ki tudódik. Bánatot hoz az apjára, anyjára, késő bánatot, holtig tartó titkos férget, emésztő bánatot. De könnyű néki, akkor is könnyű néki, mert gazdagok. A vagyon eltakarja a szégyent. Akad valaki, elmegy a pap házához véle, csak annyi lesz, hogy nem pártában s nem a templomban esküszik meg. Baj is az a párt! Azután ugy se kell viselni. Elteszik a ládába s kiveszik a pénzt, a sok pénzt a ládafiából, forgatják, költik, visszazszerzik, szaporítják. A gazdagnak még a szégyen se szégyen. Nem

olyan, mint a szegénynek. Erre rákiált az egész világ. Ettől irigylik a betevő falatot.

Ennek sok szánója* is akad. Lenézik róla a tisztességes gunyát is. Azt mondják: nem tisztességes uton szerezte...

Erzs eleinte u ta ezt a sok beszédet, később megfordult rája a vére. Szégyelte magát. Megbánta, miért állott szóba az urfival. Vajjon mit gondol az most felőle. Ő bizony, ha találkozik vele, nem is köszön, rá se néz, észre se veszi. Kell is neki módos kendő, eziráság. Nem kell!

— Hallod Erzs, már tíz óra. Megy a vonat. Ne menj te ma Szőfiékhöz. Elméssz reggel. Ha befogták a fonalat, jó; ha nem fogták be, segítesz. Takard be a parázsát, hogy reggel a tüzet könnyebben megrakhasd. Feküdj le!

Pár nap mulva látta Gergely Erzs, hogy Bokor Katinak megirt új-módi keszkenője s ékes pántlikája van. Ugy mont végig az utczán, mint az uraság pávája. Erzs ugy érezte, hogy lólkából kihalt egy különös érzélem: a vágyakozó irigység. Szemei elől eloszlott azonban a tudatlan kis leányok káprázatos köde is.

Édes anyja oszlatta el.

Talán idejét látta...

* Adjon Isten száz irigyet, szánót egyet se!

(Kalotaszegi közmondás.)

(Vége.)

Hirdetések.

Sz. 107—902. tkv.

Hirdetmény.

Tamásfalva község általános tagosítása következtében a vonatkozó telekjegyzőkönyvek átalakíthatók, ezzel egyidejűleg azokra az ingatlanokra nézve, amelyekre az 1886. XXIX., az 1889. XXXVIII. és az 1891. XVI. t.-czikkek a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. évi XXIX. t.-czikkekben szabályzott eljárás a telekkvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatos foganatosított. Ez azzal a felhívással tétetik közzé:

1. hogy mindazok, kik az 1886. XXIX. t.-cz. 15. és 17. §-ai alapján — ideértve a §-oknak az 1889. XXXVIII. t.-cz. 5. és 6. §-aiban és az 89. l. XVI. t.-cz. 15. §. a) pontjában foglalt kiegészítéseit is, — valamint az 1889. XXXVIII. t.-cz. 7. §-a és az 1891. XVI. t.-cz. 15. §. b) pontja alapján eszközölt bejegyzések, vagy az 1886. XXIX. t.-cz. 22. §. a) alapján történt törlések érvénytelenségét kimutatják, e végből törlési keresetüket hat hónap alatt vagyis az 1902. évi július hó 1-től 1902. évi december hó 31-ig bezárólag a telekkvi hatósághoz nyújtsák be, mert az ezen meghosszabbítható záros határidő eltelté után indított törlési kereset annak a harmadik személyek, a ki időközben nyilvankönyvi jogot szerzett, há-irányára nem szolgálhat;

2. hogy mindazok, a kik az 1886. XXIX. t.-cz. 16. és 18. §-ainak esetében — ideértve az utóbbi §-ának az 1889. XXXVIII. t.-cz. 5. és 6. §-ában foglalt kiegészítéseit is — a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, írásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt, vagyis 1902. évi július hó 1-től 1902. évi december hó 31-ig bezárólag a telekkvi hatósághoz nyújtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelté után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog;

3. hogy mindazok, a kik az 1. és 2. pontban körülírt eseteken kívül az eljárás és az ennek folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvankönyvi jogait bármely irányban sértve vélik — ideértve azokat is kik a tulajdonjog arányának az 1889. XXXVIII. t.-cz. 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják — e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a telekkvi hatósághoz hat hónap alatt vagyis 1902. évi július hó 1-től 1902. évi december hó 31-ikéig bezárólag nyújtsák be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmúltá után az említett bejegyzése-

ket azok a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvankönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azok a felek, a kik a kiküldöttnek eredeti okiratokat adtak át, hogy a menyiben azokhoz egyszersmind egyszerű másolatokat is csatoltak vagy ilyeneket pótlólag benyújtanak, az eredetieket a telekkvi hatóságnál átvehetik.

A kir. járásbíró, mint telekkvi hatóság.

Kovászna, 1902. évi január hó 30-án.

Száva Jakab,

kir. albiró.

(101. 1—3.)

Sz. 808—902. tlkvi.

Árverési hird. kivonat.

A kovásznai kir. járásbíró, mint telekkvi hatóság közhírré teszi, hogy Pozson János végrehajtónak Pozson Dénes végrehajtást szenvedő elleni 640 korona tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a kézdivásárhelyi kir. törvényszék (a kovásznai kir. járásbíró) területén levő, Zabola község határára fekvő, s a zabolai 516. sz. tjkvben foglalt 1847/1., 1847/2., 1848. hrsz. ing. 497 K., a 2698. hrsz. ingatlanra 142 „ a 3032., 3033. „ „ 98 „ a 3771. „ „ 168 „ a 4908. „ „ 97 „ a 4915. „ „ 83 „ a 6767. „ „ 195 „ a 7868. „ „ 174 „ a 8241. „ „ 45 „ a 8825., 8826. „ „ 56 „

Összesen 1555

koronában ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1902. évi július hó 8-ik napján d. e. 9 órakor Zabola község-házánál a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben vagy az 1881. évi LX. t.-czikk 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt m. kir. igazságügyminiszteri rendelet 8-ik §-ában kijelölt ovadékképes értékpapírral a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t.-cz. 170. §. a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. j.-bíró, mint tlkvi hatóság. Kelt Kovásznán, 1902. évi március hó 28-án.

Száva Jakab,

kir. albiró.

(102. 1—1.)

HIRDETÉS.

Szabó Albert-féle piaczi emeletes ház

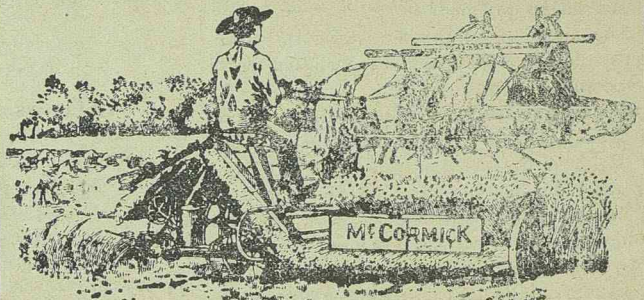
örök áron eladó.

Értekezhetni Özv. Szabó Albernéval.

Mc Cormick Harvesting Machine-Company.

(Chicagói aratógépgyár.)

Kéveköti aratógép,

Fűkaszalógép.

Köszörőkészülék

„Daisy“ marokrakó aratógép,

Szénagyűjtő gereblye és

Kéveköti fonál

gyártmányai.

Ne vásároljon, míg gépeinket nem látta s árainkat nem kérdezte. Olcsó tartalékrészek óriási raktára. Tessék mintakönyvet kérni!

William J. Stillman

igazgató.

(48. 10—18.)

Bud pest,

V. ker., Váci-ut 30. sz.

Évi termelés: 362000 gép.

Szőlőoltványok

szokványminőségben.

A legkiválóbb 42 bor- és csemegefajtákban fajtisztán, teljes jótállással.

Élőkerítés.

Gleditschia csemeték és magvak.

Uradalmaknak, községeknek három évi törlesztésre is adatik.

Óriás tövisű, igen gyorsan fejlődő sövényfajta. Ez az egyedüli, melyből oly örökös kerítés nevelhető pár év alatt, rendkívületesen kiadással, melyen nemhogy ember, de semmiféle állat, még az apró nyulak sem hatolhatnak át. Minden rendeléshez rajzokkal ellátott ültetési és kezelési utasítás mellékeltek. Ezer csemete elég 200 méterre. — Ára 6 frt.

Óriási jövedelmet biztosító voltánál fogva, ennek tenyésztése számos gazdaságban az utóbbi időben rendkívül elterjedt.

Színes fénynyomatu főrajzok ingyen és bérmentve küldetnek minden rendelési kötelezettség nélkül. Árjegyzésen kívül még egy olyan könyvet kap ezzel, ki azt címére ingyen és bérmentve küldetni kéri, mely minden az a ház, vagy család, a hol annak tartalmát hasznosra fordítanak: város, falu, puszta, gazdag vagy szegény családnál egyaránt. Így még azoknak is igen érdekes áll, kik rendelni semmit nem akarnak, mert benne számos: oly közlemények foglaltak, melyek minde kinek nagy szolgálatot tesznek. Cím: „Ermelléki első szőlőoltvány-telep“ Nagy Gábor, Nagy-Kágya (22. 10—10.)

u p. Székelyhid.

Hirdetések olcsó áron felvétetnek e lap kiadóhivatalában.

